

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na cel poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 15 kr.
V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide
Danica dan poprej.

Tečaj XXII.

V Ljubljani 12. svečana 1869.

List 7.

Cerkvene pesmi.

Prestavlja J. Bilc.

(Dalje.)

V spomin molitve Gospoda Jezusa na Oljski gori. *)

(Aspice ut Verbum).

Glej kak Beseda večna iz naj vikših
Sedežev vsmiljena in ljubezni vneta
Sinom Adáma v grehu zamotanim
Nosi zdravilo.

Žalostno zgubo svéta pomiluje,
Naše krivice hoče On popraviti,
Moli in s čelom vklonjenim učitelj
Vsmiljenja prosi.

Take britkosti v duhu premišluje;
„Vzemi od mene“, reče, „kelih britki,
Oče preljubi, vendar volja Tvoja
Bodi — ne moja!“

Groza mu tare serca globočine,
Glej, onemogel je Gospod: po udih
Teče kervavi pót, in kervave srage
Barvajo zemljo.

Kar se prikaže pridši iz olimpa **)
Angelj krilati, pokrepčá Gospoda
V prahu ležečega, se moč mu verne,
Zopet ustane.

Hvala in čast Očetu ino Sinu,
Kteri imá imé nad vse imena;
Svetemu Tolažniku dika, slava
Bodi na veke! Amen.

II.

(Venit e coelo mediator).

Prišel je iz nebes srednik visokih,
Kterega davno so preroki peli:
Nehaj žal'vati in solzé točiti,
Síona hčerka!

Smert je donesel vert nekdanji, ž njega
Greh je izišel; novi pa življenje
Vert nam donaša, v njem prenočil Jezus
V sveti molitvi.

Serd potolažil grozni je Očetov,
Z močno desnico ustavil strele kazni;
Madež oprati greha se ponudi
Voljno Zveličar.

Tak' bo raztergal močne pekla zanjke,
Dolgo zaperte vrata bo odklenil,

Zopet poklical bo nas v večno — srečno
Neba veselje.

Hvala in čast Očetu ino Sinu,
Kteri imá imé nad vse imena;
Svetemu Tolažniku dika, slava
Bodi na veke! Amen.

V spomin terpljenja Gospoda našega Jezusa Kristusa. *)

(Moerentes oculi.)

Očesa, žalostne solze pretákajte;
V žalosti serca človeške naj jokajo:
Naštevam Bogu po kervnikih vsekane
Rane in terpljenje neskončno.

Joj, z meči trinogov množ'ca opasana
Gospoda zgrabi in s koli napade ga,
Zdaj tepe lice mu, grozni udarci zdaj
Glavo sveto mu ranijo.

Ni konec djanja hudobnega: kervniku ljutemu
Zročijo Kristusa, trinog razkačeni
Na Kralja rajskega bije nevstrašeno, —
Bije kralja nebeškega.

Naródje, čujte, Božanstvo preljubljeno,
Ko iz trupla celega kri se cedila je,
Udarce mirno prejema beričeve,
In ne zine besedice.

Očesa komu so suhe? Izmislilo
Že nove muke je ljudstvo nevkrótено,
V téme, oj groza, mu krono pritisnejo,
S ternja ojstrega spleteno.

Gorjé, s konopi Gospoda potežejo
Na mesto smerti, terpljenja prebritkega;
In tamkaj neha živeti, izročil je
Dušo Očetu preljubemu.

Naj njemu, tol'ko k' je terpel za grešnike,
Na zemlji slava dostojna razlega se;
In sveto njega imé povzdiguje naj
Rod človeški na vekomaj! Amen.

II.

(Aspice infami.)

Glej, kak visi na lesu Bog sramotnem,
S kervjo prelito ves je orudččen,
Glej, kak je z ojstrim žebljem roka blaga
Vsa prebodéna.

Njega, ko grešnika in hudodelca
V sredo med dva razbojnika hudobna
Je obsodilo ljudstvo kervi željno, —
Strašno povelje!

*) V torek po nedelji „Septuagesima.“ Ta prelepa himna je v
tej-le meri zložena: — oo | — o | — o | — o | — o |

**) Olimp je v pesniškem govoru to, kar nebesa.

*) V torek po nedelji „Sexagesima.“ Mera te himne je taka.

o - o | — oo | — oo | — oo |
— — | — oo | — oo |

Bledo je lice, vklonjena je glava
Vtrujena, so oči zaperte; dušo
Polno zaslug iz ust presvetih daje
Jezus Zveličar.

Serce, oj terše si ko terdo jeklo,
Ak ne izmijaš hudobije; ti si
Kristusa tje na les pribilo, smerti
Ti si mu krivo!

Dika neskončna naj odmeva Bogu
Ki Zveličar našega je roda;
Revežem greha studnega je madež
S kervjo očistil. Amen.

III.

V vertincu strašnih bolečin,
V temi terpljenja britkega,
Terpeč naj hujših kazni moč,
Zveličar je na križ pripet.

In solnce, mesec, vse nebo
Žaluje; joka celi svet.
Možje, žene in dečki vsi,
Device čiste, jokajte!

Noge in roke kervavé,
Po groznih žeblih ranjene.
Serce, obraz in udje vsi
In persi polne so kerví.

Pri križu stojte, žalostni,
Mazilite blage mu nogé,
S solzami vmite, brišite
Z lasmi, in z ustni ljubujte.

Zdihuje, moli glasno, umre,
Meč zbode Materi sercé; —
Sin, Mati, nehvaležnih serc
Naj žalost sterc nam oklep.

Ljubezni žertva blažena,
Da vzameš grehe iz sercá,
Nas kupiš s kervjo cenjeno,
V število sinov nas sprejmeš.

Grobi, skale in goré
Se tergajo; polja, morjá
Se tresejo, se penijo;
Razpara zagrinjalo se.

Zatorej mir, veselje, dar,
Življenje, bodi Jezus nam;
Vodnik nam bodi in luči plam
V življenju, in venč v domovju tam.

Amen.

Post.

(Poslovenil Fr. Vidic.)

Ko je ravno sv. postni čas pred durmi, ne bo od več nekoliko besedi spregovoriti o mislih nasprotnikov naših, ki vedno zoper post kričijo.

Navadno nasprotniki posta tako-le govorijo: 1. Kaj je Bogu mar za post, ali ima kako čast od tega? 2. Ne to, kar v usta gre, omadežuje človeka. 3. Postno zapoved so ljudje znašli. 4. Rajši jem postne jedi kakor meso. 5. Petek spolnujem.

Kdor cerkve za tako ne spozná, kar cerkev v resnici je, bo slabo njene zapovedi spolnoval, zato ravno se dan danes tako pogostoma prezirajo cerkvene zapovedi. Ne bom pa veliko po splošnem govoril, temuč preglejmo hitro tiste cerkvene zapovedi, ki se navadno naj bolj pogosto prezirajo in prelomljujejo. Ste pa zapoved posta in prepoved slabih bukev (spisov itd.) Tu hočem le o postu govoriti. Oziroma na post je mnogo krivih misel, med drugim že navedene besede: „Kaj mara Bog za moj post, — ali ima kako več čast, ako se postim? Kar človek vživa, to ga ne omadežuje; post je od ljudi napravljena postava, in naj jo tisti spolnujejo, ki so jo naredili“ itd. Drugi pa prelomljujejo zapoved in pravijo: „za me je mesna jed več post, jem namreč rajši postne jedila“, in tako se primeri, da ne spolnuje ne ta ne uni zapovedi. Pa opazujmo te lišpaste vzroke posamezno.

1. Pervi ugovor je: „Kaj je Bogu mar za moj post, ali ima kako čast od tega?“ — Ako bi bil tisti, ki ima take misli, tudi vernik ali prostodušnik, ki ne prizna resnice sv. pisma, in ne dopušča nikakoršnega Božjega razodenja, zamogel bi ga vender le vprašati: Če Bogu ni nič mar za post, zakaj pa so skoraj vsi narodi na zemlji post v to obračali, da bi se z Bogom spravili, njegovo jezo potolažili, in od njega milost zadobili? Ali ni morebiti resnično, da so od starodavnih časov pa do današnjih dni v Aziji kakor v Evropi naj bolj surovi, kakor tudi naj bolj omikani

ljudje post v to obračali, da bi svoje bogove utolažili, kar nam pisatelji z učenimi spisi dokazujejo? Od kod izvira tako splošno čutje, ako ne iz nature same, ktera nam navdaja, da, ako se človek sam sebe kroti, bodi si že na ta ali na drugi način, pri Bogu sprosi kar želi, ali ga pa potolaži, in za svoje grehe zadostuje. Ali ni morebiti pametno reči, da ima pri Bogu veliko veljave, ako se človek dovoljenega zderži iz tega namena, ker je nedovoljeno vžival? Taki ljudje naj bi tedaj razlagali, od kod izvira ta splošna potreba v človeštvu, in ako ne reko, da niso sami ljudje, in ako še drugim ljudem človečnost privoščijo, morajo naposled vender le priznati, da post ni tako abotna reč.

Nočem pa dalje tako govoriti, obernem se naravnost do kristijanov, do katoličanov. Vprašam vas, ali bi bil Bog tako pogostoma post zapovedoval, ko bi mu zanj nič mar ne bilo? Kdor sv. pismo le nekoliko pozna, vé, da so preroki tolikokrat prigovarjali, zaterdovali in zapovedovali post spolnovati, spokorne oblačila obleči itd. Ali ni tudi Bog posta s posebnimi milostimi obdaroval, tako da sv. cerkveni učeniki pristavljajo, Bog ni nikdar ljudem kake posebne dobrote skazal, da bi se ne bili postili. Če pa Bog nobene časti nima od našega posta, zakaj ga zapoveduje in zakaj ga poplačuje? Ali se smé pregrešno misliti, da bi Bog, ki vraže sovraži, jih še pospeševal? Ne ostane tedaj nič drugega kakor, ali ne verjeti sv. pismu, ali pa priznati, da Boga s postom častimo.

Pa post ni bil le v starem zakonu vedno zapovedan in spoštovan, tudi Jezus Kristus ga je slovesno zapovedal. Malo jih je, ki post razumejo, veliko pa, ki ga nočejo razumeti; in vender Jezus razločno pravi, da so nekteri duhovi, in kakor sv. očetje to razlagajo, nečisti duhovi, ktere le s postom in molitvijo pregnati zamoremo. Rekel je namreč Jezus svojim učencem, kadar jih zapusti s svojo telesno nazočnostjo, takrat se bodo postili; „tunc jejunabunt.“ Uči pa ob enem božji učenik, kako se moramo postiti. Ne tako, pravi, kakor farizeji, ki iz gole gizdavosti svoj obraz predružačijo, so blede, in nepočesani, da se jim post pozná. Ni bilo pa učenje zadosti, on je poterdil svoj nauk z zgledom. Zapustil je prebivališče, podal se je v puščavo in postil se je štirideset dni in noči.

Gledé na ta zgled imamo pač pravico obrniti se do naših nasprotnikov, do grajavcev sv. posta, ter jim reči: Terdite, da Boga ne častimo, ako se postimo, zakaj je pa Jezus Kristus s postom častil svojega nebeskega očeta? Če Bog našega posta ne čisla, zakaj ga pa tako visoko čisla pri svojem edinorojenem Sinu? Gotovo, Kristus je prišel na svet, da je Boga popolnoma počastil, pa tudi nam zgled zapustil, kako zamoremo mi Boga prav in popolnoma častiti. Če je tedaj Jezus to storil, namreč se postil, kdo si pa ti, o človek, da hočeš njega učiti, ali da se sramuješ njegov zgled posnemati? Škoda, da nisi nazoč bil, ko se je postil; okregal bi bil Zveličarja in podučil in povzdignil ga ti na svoje stališče in mu rekel, Bog ne potrebuje naših postov!

Zdaj veste, častiti bralci, kaj je tistim odgovoriti, ki ugovarjajo: „Kaj mara Bog za naše poste.“ Toliko mu je mar, jim recite, kakor dobremu učeniku, ki na to gleda, da se njegova pravila izveršujejo. Verh tega še sv. evangelij uči, da mi svoje meso križajmo, da ga v pokorščini duha obderžimo, in ker je post naj boljši sredstvo meso ukrotiti, se nam posebno sv. post v ta namen priporoča.

Koliko je Jezusu mar za to, da si kaj pritergamo? Toliko mu je mar, kakor dobremu zdravniku, da bolnik zdravila vživa. Naše naj hujši bolezni so mesenost,

posvetnost in ljubezen za poželjivost; post pa je naj boljše sredstvo zoper te bolezni.

Kaj mara Jezus za naše zatajevanje? Toliko, kolikor vojskovodja, da se njegovi vojaki vojskujejo v bitvi. Post je orožje, pravi sv. Anton, ktero hudobo v beg zapodi, ker kakor poln trebuh veliko nesramnih strasti učini, ravno tako post človeka s čistimi mislimi navdaja, povzdiguje srce k Bogu, in ga stori pripravnega greha se ogibati.

Jezusu je tedaj mar za naše dušno zdravje, za naše moči, za naše boje, za našo zmago, ali da naravnost rečem, mar mu je za naše zveličanje, in ker je post tako izvrstno sredstvo zato, mar mu je tudi za post.

2. Pa Kristus je vendar rekel: „Ne to, kar v usta gre, onečištuje srce, marveč to, kar iz ust pride, preklinovanje, bogokletstvo, opravljanje itd. Da, res je, Kristus je to rekel, ni pa res, da imajo te besede le ta pomen, ktere ga jim ljudje prilastujejo. Jezus Kristus sam sebi v govorih ne nasprotuje, kakor si nasprotujejo ljudje na zemlji, kakor tisti, ki to terdijo. On s temi besedami posta nikakor ni zavergel, temveč je le neki judovsk predsodek zavergel. Mislili namreč so, da jed nekterih prepovedanih reči (tudi v stari zavezi je Bog ukazal od nekterih jedi se zderžati) dušo omadeževa. Podučil jih je tedaj Jezus, da jih ob enem zmotnjave prepriča, da to, kar se je, telesno duše ne oskruni, temuč da grešno nagnjenje in hudobna volja serca dušo oskruni. Ali to je vse res, pravijo, pa kaj ima to s postom opraviti?

Na to jaz vprašam: Kdaj je kak katoličan učil, da jed telesno ali materijalno dušo oskruni? In kako bi to mogoče bilo, ker ljudje navadne dni take jedi jedó, ne da bi jim vest kaj očitala, in jih bolnikom tudi postne dni dajó? Kar dušo oskruni, ako postno zapoved prelomi, ni vžita jed, je pa nepokorščina, ki nasprotuje volji Jezusovi in sv. cerkve. Kdor postno zapoved prelomi, je posveten človek in se brani pokoro delati, hoče samosvojen biti v oziru Kristusa, ki se nam je v zgled dal in zapustil.

Veš tedaj, da to, kar zoper Božjo voljo, iz nepokorščine proti Jezusu Kristusu in njegovi cerkvi prepovedanega vživaš, te na duši tako omadežuje, da si pekla vreden.

(Konec nasl.)

Svobodni zidarji.

Že pred več mesci je „Tagblatt“ rekel, da bi bilo tudi za Danico dobro, naj bi nauke svobodnih zidarjev ali prostomavtarjev premišljevala. Nismo pozabili tega „preblazega“ opomina, toliko manj, ker vidimo, da ti zidarji ven no ven zidajo, zidajo namreč neréd, zidajo očetu satanu hišice, zidajo tempeljne mesenosti, in strasti oprostujejo; podirajo pa to kar se dá, in to kar se ne dá podreti.

Pravo prosto zidarstvo, pravi Segur,¹⁾ ni več uno iz lóž, temuč to mavtarstvo je kar naravnost skrivna družba.

Sicer sprejemajo mavtarji novince med-se z raznimi, prav šavrastimi šegami. V skrivni loži pa mavtarji odložé šeme ali krinke, se smejaajo tej ravno tako bedasti kakor brezbožni šegarii, s ktero novince sprejemajo, oni pa gredó na vojsko naravnost za to, kar je njih namen, namreč: zoper Boga, zoper njegovega Kristusa in zoper njegovo cerkev! Vojsko kraljem in vsaki človeški oblasti, ktera ni s prostozidarji. To je glasilo, to namen prostozidarstva.²⁾

Z nižjim kardelom mavtarstva delajo kakor vojvod z nižjim vojaštvom, ki ne vé, kam ga poveljnik pelje;

ne vedó, kaj prav za prav naj višji načelniki namerjajo, pa vendar slepo po njih povelji delajo.

Leta 1819 je naj vikši „skrivna venta“ naredila osnovo za svojo zoperkeršansko zakletev in dala je stanoviten nauk, ki ima služiti za ravnilo naj višjim prostozidarjem, kterim so znani pravi in poslednji fraj-mavrarski nameni, ki so pa njih sužnjim, beričem in hlapcem skriti.³⁾ Med kacimi osem milijoni mavtarjev je namreč „le 500.000 djavnih udov.“⁴⁾ Pa tudi med temi jih je le nekaj, ki se svoje naloge čisto zavedó ter delajo z zavednostjo na to, da bi se razdijalo keršanstvo, cerkev in občinska družba. Ti so glavarji rovarstva, ki hočejo svet prekucniti in povsod „človeške pravice na mesto pravic in gospostva Božjega“ postaviti.⁵⁾ Da njih drugi sužnji v njih rog trobijo, je očitno, samo da se poslednjega namena ne zavedó, kakor n. pr. mnogi verjamejo in razširjajo laži in obrekovanja, ki jih od svojih višjih slišijo.

Omenjena karbonarska osnova od l. 1819 ima namen: Osvoboditi pred vsim Italijo, in od ondod ima v odločenem času izvirati oprosteno vesoljnega sveta. Kaj to oprosteno pomeni, je nadalje bolj natanko razlagano, namreč: „Naš poslednji cilj je cilj Voltèrov in francoske prekucije: razdjanje katoličanstva in celo keršanske misli (ideje).“⁶⁾

Prav peklenško je učenje, kakošnih pomočkov nai se mavtarji poprijemajo, da višjim katoliškim veljakom dobro ime poropajo ali skalé in s tem njih moč do ljudstva v nič devajo. Učilo pravi: „Beseda, ki jo spretno iznajdeš in jo véš pri teh in teh spodobnih družinah razširiti, da ondod pride v kavane (kofetarije) in iz kaván na ceste, taka beseda premore včasi človeka ubiti“ (ga ob vso veljavo spraviti). Svetuje nadalje, da naj se takim veljavnim možem povsod zanjke stavijo, naj se jim kak pridevek izmisli, ki je otrokom in starkam strašilo, naj ga popisujejo za neusmiljenega, kervizejnega itd. — Ali je treba tukaj pristavljati, kako na tanko se cerkvi sovražni časnikarji in sploh sovražniki resnice deržé tega frajmavrarskega sporočila, kako samogoltno pobirajo naj manjši smeti zoper duhovstvo, koliko gerdih laži trosijo, kako so unkrat celo naj pohlevnišega Pija IX za kervoločnega razkričevali? Naj veči zanikarnež, ki se je sperl s pametjo, z nravo in čednostjo, s keršanstvom sploh, — ki pri nobenem čednem katoličanu več veljave nima, se dostikrat prederzne papeža in naj poštenejši može na cedilo devati in soditi, občinstvo učiti, kaj je vera, kaj pravica, čednost itd.

Karbonarska šola uči tudi, kako naj frasoni mladino zapeljujejo. „V nič denite mogočnega s hudim obiranjem ali z obrekovanjem! Mladosti se je treba lotiti; ta se mora zapeljati, le-to moramo zvabiti pod bandero skrivnih zavéz, da sama ne vé, kdaj.“

Nauk mavtarski je še dolg, pa naj bo za zdaj zadosti, ker kaže že ta mali posnetek take ostudnosti, da mora vsacega spodobnega človeka groza obhajati.

Opomnimo naj še to, da je kacih štirideset lét, kar je bila rimska policija samega glavarja te velike zarotbe zasačila, in v roke jim je bil prišel del skrivnih dopisovanj tako imenovane „Vente supreme“ ali vélike lože (beznice), ktero vodi naj višji glavar. Eden teh zanikarnežev se je znal vriniti celo v bližnjo zavezo kneza Meterniha, pervega ministra avstrijskega cesarja, in vžival je vse njegovo zaupanje. Njegovo frasonsko ime je bilo Nubius.⁷⁾

Kako se tem skritim kertom dandanašnji njih naloga vsrečuje, se vidi res na Laškem, kjer so jeli

¹⁾ Die Freimaurer, Mainz 1868, str. 61.

²⁾ Ravno tam.

³⁾ Die Geheimbünde, J. A. Brühl, Prag 1860, str. 18 id.

⁴⁾ Monde maçonnique 1866. ⁵⁾ Die Freim., Seg. str. 15. ⁶⁾ Brühl str. 19 id. ⁷⁾ Segur str. 62.

prestole prekucovati. Vidi se na Španjskem, vidilo se je še prej na Francoskem in drugod. Vidi se njih hudobno delo od tod, ker so se zlasti na katoliške dežele, na katoliške naprave, na katoliške pravice s toliko ihto vergli, in pred vsem, ker s tako ognjeno togoto napadajo Rim, papeža, katoliško duhovstvo in sploh katoliško reč. Jeza je satanska, in delo njegovo.

V Avstrii — v Ameriki.

25. kim. 1868 je minister znotranjstva dal do katoliških fajmoštrov razpis zastran vpisovanj civilno-zakonskih zadev v kerstne in ženitvanske bukve. Razpis pa je zadel na upore, ker ni prišel do duhovnov po navadni poti, po škofijstvih, ampak od svetne gosposke, in pa ker ima matrike za državne bukve, njih vpisovavce pa za državne vradnike. Duhovstvo predarlsko in linško je oporeko vložilo ter pojasnilo, da temu ni tako. Linško duhovstvo je dalo enako oporeko zoper terditev, da so farni zapisniki narejeni še le s patentom od 20. febr. 1784 in da škofje nimajo pravice zapisovanja v matrike vstanavljati. Linško duhovstvo torej prosi c. k. državno vlado, da naj omenjeni razpis zastran zapisnikov vravná po naukih katoliške cerkve.

Kako je v Ameriki zastran teh reči, kaže dopis od ondod, ki je bil v „Wien. Kzgi. in drugih časnikih, namreč: Ker se naši liberalci tako radi sklicujejo na svobodno Ameriko, in je res ni svobode, kakor je tam, pogledjmo, kako je v Ameriki s civilnim zakonom, cerkvenimi matrikami, in brezvernimi šolami? Katolišk misijonar piše o teh vprašanjih 8. dec. 1868 avstrijskemu duhovnu.

1. Civilni zakon. Od deželnega sodnika poročenih katoliški župnik ne zapiše v svoje cerkvene bukve (kaj pa g. Giskra k temu pravi?). Tako poroko zve župnik še le po ljudski govorici: Ta in ta sta bila pred skvirom (r. skvairom m. sodnik) poročena. Katoličane to vselej zdraži in boli. Sodniku se mora pred poroko od okrajne vradnije prinesiti dovolilni list, kterege s podpisom ti vradni spet nazaj pošlje. Katoliški duhoven vpiše v poročilne bukve le cerkovno poročene zakonske.

2. Kerstne bukve. Iz civilnega zakona rojeni otroci se zapišejo po kerstu v kerstne bukve s pristavkom, da so starši od skvira poročeni. Matrike so cerkvena lastnina...

3. Šola. Obiskovanje katoliške farne šole je sploh ojestro zapovedano. Proste (brezverske) šole so katoličanom gnjusoba. Se vé, da mora duhoven večkrat v letu z lece ojestro zoper take šole govoriti, in staršem povedati, da njihov otrok ne bo smel k pervemu sv. obhajilu, ako ne bo obiskoval katoliške šole. Z otroci, ki imajo daleč v šolo, in ne morejo katoliške šole obiskovati, se ravna bolj prizanesljivo, ker jih v postu v domači fari pripravljajo. Ločenja šole od cerkve v Ameriki ne poznajo. Ta nespamet more dopasti le v Avstrii. Vlani sem mogel dva 14—18 let stara človeka podučevati v prvih resnicah sv. vere in ju za prvo spoved pripravljati. Tu v Ameriki je več nekeršenih poganov, ki se še le v poznejših letih podučijo in kerstijo; katoliške samostanske šole obiskujejo dostiokrat tudi nekatoliški otroci in se sploh čislajo.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Ker je staro leto preteklo, naj povemo, da smo te dni veči del vse razne darove na svoje mesta odpravili, kolikor se ni zgodilo že poprej. Male reči, kar ni truda in stroškov vredno, da bi se naravnost pošiljalo, smo oddali v kn. škof. pisarnici. Do vis. č. g. Pirca v Crow-Wing je šla menjica za kacih 75 gl. (nekaj za g. mis. Pirca, drugo za g. mis. Nac. Tomazina). — Za srednje-afrikanski misijon je poslanih mesca sve-

čana 1868: 132 gl. 40 kr. (vmes je bilo 8 gl. za družbo sv. Leopolda, in 11 gl. za katoličane na Jutrovem), — mesca majnika 42 gl., mesca listopada 86 gl. 5 kr. in zdaj 21 gl. 30 kr. To omenimo tukaj zato, ker družba zdaj ne daje na svitlo poštevov, da si stroške prihrani. Za vse sprejeme imamo poterjenje od družbe. — Za Sveto deželo, veči del od bratovšine „Božjega groba“, je poslano v Kolin ob Renu 41 gl. (To bratovšino, ker je g. Miškovic umerl, bode sprejel gosp. Karol Lahajnar pri sv. Jakopu, kakor upamo; zamore pa tudi vredništvu Zg. Danice poslati, kdor je še kaj letnine na dolgu.) — V Celje smo poslali do 300 novih udov za bratovšino ss. Cirila in Metoda. Dobro pomnimo, da pred več kot 20 leti se je po časnikih prosilo, da vsak dobrovoljin katoličan naj bi za spreobrnjenje angleških protestantov blagovolil moliti očenaš in češena-Marijo na dan: in glejte, kolik vspéh se je jel kazati! Upajmo, da bode Bog tudi z našimi nezedinjenimi brati pri tolikih molitvah prišel čudne skazovanja ali demonštracije delati. Zato, če ni prederzno opomniti, se pa še mi slovanski katoličanje med seboj spodbudujmo tako delati in vsak dan moliti za svoje ločene in pa tudi za krivoverske brate, kakor so uni priporočali za protestante; to je potrebno še zlasti zdaj, ko se vesoljni zbor bliža in ko so celo marsikterih katoliških mater sinovi vse blage občutke zaverгли in s toliko ošabnostjo napadajo cerkev v njenem poglavarju. Za Drinopolje za bulgarski misijon se je sošel majhen darček (10 gld.), tudi odpravljen, potem ko je bilo tudi med letom nekaj oddanega. —

— Zastran „Dušne hrane“ nam je došlo to-le prašanje: Ali ne bo „Dušna hrana“ za keršanske deržine nadalje izhajala? Ali ne bo nič govorila od keršanske ljubezni, ktere dandanašnji tolikanj primanjkuje? — Tako se poprašuje od več strani. Ako bi se morala naročnina ali cena za tolepo in potrebno delo zvikšati, bo gotovo zadovoljin slehern, komur je mar za blagor naših staršev in otrók in sploh za prid keršanskih deržin, da se odvrtače od njih sv. Cerkvi nasprotni duh, ki je že tudi med Slovenci sem ter tje začel briti, da se Bogú smili.

— Vojaško duhovno pastirstvo je pod vojaško duhovsko oblastnijo na Dunaju. V ta namen je (po novi vravnavi) cesarstvo (razun vojaške meje) razdeljeno v 17 vojaško-duhovskih okrajin. V vsaki okrajini je en vojaški fajmošter s primérnim številom vojaških kuratov in vojaških kaplanov katoliškega in jutrovskega veroizpovedanja. Nad vsimi je apostoljski vojaški namestnik na Dunaju. Tudi za protestante so lastne vravnave, judje o miru nimajo vojaškega rabina. O miru je vojaško duhovstvo to-le: 1 apostoljski namestnik, 1 vojaški konzistorijalni vodja, 2 konzist. tajnika, 17 fajmoštrov, 33 kuratov (med njimi 9 greško-jutrovskega verstva), 58 kaplanov, 15 duhovnov profesorjev; za protestante 8 pridigarjev. Kurati in kaplani se delé v I in II versto. Vojaški kurati opravljajo službo po obsadnih ali garnizonskih bolnišnicah in raznih napravah, kakor tudi po posameznih obsadah, kaplani pa pri sem ter tje razstavljenih kardelih nekako v misijonskem načinu. Kurati in kaplani so pod oblastjo fajmoštrov, kateri poslednji imajo tudi kerstne, poročne in mertvaške bukve.

Pri tej vravnavi je tudi veliko vojaških gospodov v službi povišanih; nektore bolj znane naj tukaj imenujemo. Vojaški kurati I reda so postali p. n. gg.: Ant. Vrečko, dozda kapl. pri polku Leop. II, pride za posadnega kurata v Inomost (Insbruk); — Jož. Swiercho, kapl. pri topničarstvu polka Luitpoldovega, za posad. kurata v Krakovo; — Jan. Tomše,

kapl. pri pešnem bar. Marojčičevem polku št. 7, pride za posad. kurata v Terezin (Theresienstadt); — Jož. Zamejic postane posadni kurat v Ljubljani; — Jan. Frass v Zari; — Vojaški kaplan II reda (bivši v dosed. 3 redu) so postali čč. gg. Drag. Hut, gre iz Rovereda v Linc; Avg. Veber tudi za Linc; — Henr. Palka, pride v Insbruk; — Kajet. Prchal za Zaro.

— 6. svečana. (Odbor za katoliško družbo na Kranjskem) naznanja častitim udom, da je od Milostnega kneza in škofa z naslednjim dopisom počešen:

Za vstavni odbor prvomestnik
Viljem gr. Wurmbbrand l. r.

Slavni odbor!

„Slavni odbor katoliške družbe za Kranjsko mi je s prečislanim dopisom 17. t. m. dobrotno naznanil, da v oziru na to, kar se godi po Tirolskem, Stajarskem, Avstrijskem itd. se napravlja tudi na Kranjskem katoliška družba, in da ustavni odbor je že odbran. Zraven tega mi je bil tudi prijazno izročen iztis družbinih pravil, poterjenih od c. kr. vlade za Kranjsko.

Namen, katerega si je slavni odbor postavil, je vreden, da naj bi se naj blagše moči prizadevale, da se doseže. Naš sveti Oče v Rimu pa, ki svoje razkropljene otroke nekaj naravnost, nekaj po svojih postavljenih dušnih pastirjih blagoslovlujejo, bodo s polno ljubeznijo svojega očetovskega serca tudi prizadevanju slavnega odbora podelili svoj obilni blagoslov.“

Blagovolite sprejeti mojo zahvalo za skazano mi pozornost in pa moje naj boljši vošila.“

V Ljubljani, 4. sveč. 1869.

Jernej,
škof.

— **Pastirski list** našega mil. knezoškofa za postni čas razkazuje besede sv. Pavla: „Milost Boga, Zveličarja našega se je prikazala vsem ljudem in nas uči, da se odpovejmo hudobii in posvetnim željam ter trezno, pravično in bogaboječe živimo na tem svetu.“

Pojasnovano je, kako na to milost, ki se je prikazala, nas opominjajo božični, velikonočni in vsi drugi prazniki in časi, ker vedno se nam je spominjati te milosti Zveličarjeve, ki se nam je prikazala. Dalje pastirski list razlaga, kako so malopridni tej milosti zopervali in pravi:

Komaj so začeli aposteljni sveti evangelij oznavati, že so imeli tudi veliko nasprotnikov. Naj prvo so se jim posmehovali in so rekli, da so polni sladkega vina. Zasmehovanje, zlasti če pride od imenitnih ljudi, slabe duše le prehitro zbega; pa med njimi, ki so aposteljne poslušali, so bili tudi taki, ki se niso nikogar bali in so imeli v svojem sercu veliko hrepenenje po večni resnici. Ti se zasmehovavcem niso dali zmotiti; verovali so, da Jezus Nazarečan, kteremu je Bog sam pričevanje dajal z deli, znamenji in čudeži, ki so se godili v pričo velike množice ljudstva, da Jezus je od Boga poslani Odrešenik svetá, da je bil zavolj naših grehov v smert na križu obsojen in je zavolj našega opravičenja od mrtvih vstal; verovali so in so se aposteljnom pridružili v eno obdino in so bili enega serca in enega duha. Pa nasprotniki niso le zasmehovali oznanovavcev besede Božje, ampak so jim tudi silo delali, jih v ječe metali, jim terdo pretili in zapovedovali, da ne smejo več govoriti in učiti v imenu Jezusovem. Ker pa aposteljni niso marali ne za zasmehovanje ne za pretenje, — prepričani so bili namreč, da morajo Bogu bolj pokorni biti kakor ljudem, — so jih nasprotniki tudi še ukazali pretepsti, pa zastonj; aposteljni so se še celó veselili, da so bili vredni spoznani zavolj Jezusovega imena zasramovanje terpeti, in niso nehali v tempeljnu in po hišah vsak dan učiti in oznanovati Kristusa Jezusa. Verovali so, zatorej so govorili.

Zakaj so pa aposteljni verovali? Na to vprašanje sta odgovorila Peter in Janez pred velikim zborom v Jeruzalemu v imenu vseh družih aposteljnov, rekoč: „Sodite, če je prav pred Bogom, vas bolj slušati kakor Boga. Ne moremo namreč, da bi ne govorili, kar smo vidili in slišali.“ Kaj so pa vidili? Na to odgovori sveti evangelij, kjer je zapisano, da je Janez Kerstnik, ko je slišal v ječi Kristusove dela, dva svojih učencev k Jezusu poslal in mu rekel: „Si ti, kateri ima priti, ali družega čakamo?“ Kaj je odgovoril Gospod Jezus na to vprašanje? Jezus je odgovoril in jima rekel: „Pojdita in povejta Janezu, kar sta slišala in vidila. Slepí spre-gledujejo, hrómi hodijo, gobovi se očiščujejo, gluhi spre-slišujejo, mrtvi vstajajo, in ubogim se evangelij ozna-nuje.“ Te dela so vidili aposteljni, kateri so tri leta Je-zusa spremljali in so tedaj njegove nauke lahko slišali in njegove dela lahko vidili in so to tudi radi storili, ker je njih serce Boga iskalo in hrepenelo po življenji iz Boga, in so se nad njimi spolnovale besede Gospo-dove: „Kdor je iz Boga, posluša besedo Božjo.“ Apo-steljni so v svojem notranjem čutili, da njih Gospod in Učenik govori besede življenja; spoznali so, da jih Jezusove besede razsvetlujejo, spolnujejo, poterjujejo in osrečujejo; v Jezusovih besedah so dobili spoznanje, ki ga poprej niso imeli in ga pri nobenem drugem uče-niku niso mogli dobiti; zato so svojega Gospoda in Učenika tudi takrat poslušali, kadar so se njegovi nauki mesenemu človeku preterdi dozdevali. Vidili so pa tudi svojega Učenika delati dela, ki jih noben človek ne more delati. Slepороjeni, kteremu je bil Jezus oči od-perl, je prav dobro odgovoril farizejem in pismarjem, ker so mu rekli, da ne vedó, od kod je Jezus, to pa vedó, da je z Mojzesom Bog govoril; rekel jim je nam-reč sleporоjeni: „To je čudno, da vi ne veste, od kod je; in je odperl moje oči! Vemo pa, da grešnikov Bog ne usliši, ampak če kdo Bogu služi, in njegovo voljo stori, njega usliši. Kar svet stoji, se ni slišalo, da bi bil kdo sleporоjenu odperl oči. Ko bi ta ne bil od Boga, bi ne bil mogel nič storiti.“ Farizeji so spoznali, kako dobro jim je bil sleporоjeni odgovoril; zato so ga na-mesti odgovora zasramovali, rekoč: „V grehih si ves-rojen, in ti nas učiš?“ Da bi pa nič več kaj tacega ne slišali, kar bi jih osramotovalo, so ga pahnili iz svo-jega zbirališča. Kakor je sleporоjeni iz čudeža, ki ga je bil Jezus nad njim storil, spoznal, da je Jezus od Boga, ravno tako so tudi aposteljni in drugi učenci iz čudežev, ki jih je Jezus v pričo njih iz lastne moči delal, spoznali, da je Jezus od Boga poslani Odrešenik. Zato so na vprašanje Gospodovo: „Vi pa, kdo pravite, da sem?“ s Petrom odgovorili: „Ti si Kristus, Sin živega Boga.“ itd.

Nadalje je razlagano, zakaj da niso judje enako aposteljnom verovali v Milost, ktera se je prikazala. Napuh je bil temu nasproti, ter so zoper sv. Duha delali. Oni so iskali le svoje lastne časti, ne pa časti Božje.

Naslednjič je omenjeno, kako je Kristus pred vne-bohodom svoje Očetovo poslanje izročil aposteljnom, jim dal oblast grehe odpušati, sv. Petra postavil po-glavarja, skalo, na ktero je zidal svojo cerkev, ki je peklenške vrata ne bodo zmagale... K sklepu je rečeno:

Tako je Gospod Jezus poskerbel, da se ohrani Božje kraljestvo na zemlji do konca svetá, in se je tudi res ohranilo in je kakor mesto, ki stoji na visoki gori, da ga lahko vsi vidijo, in udje tega kraljestva so v Go-spodu sklenjeni v eno telo ali v eno družbo, ki jo Duh Kristusov vodi in oživlja, imenujemo pa to družbo ka-toliško ali vesoljno Cerkev, ker ima vse ljudi k spo-znanju resnice in k zveličanju pripeljati. Kakor se je pa našemu Gospodu in Zveličarju in njegovim apostelj-

nom v začetku Božjega kraljestva godilo, ravno tako se je tudi godilo njih naslednikom vse stoletja. Jezus je imel veliko sovražnikov, apostelj je bil izdajavec, pa tudi pozneje ni bilo brez nezvestih učencev v kraljestvu Božjem na zemlji, ker je ono podobno mreži, ktera se verže v morje in zajme rib vsacega plemena, dobrih in malovrednih. Ljubi kristjani! dobro veste, da te ribe tudi nas pomenijo in da veljamo za dobre ali malovredne ribe, kakor si sami izvolimo. Bog nas vse kliče k svetosti in zveličanju po svojem Sinu, našem Gospodu in Zveličarji, Bog nam vsem ponuja svojo milost, in hoče nas vse zveličati, pa je tudi potrebno, da glas Božji radi poslušamo, da milost Božjo sprejemamo in z njo delamo, da po zveličanji hrepenimo in se posvečujemo. Dobro pomislimo, kaj si izvolimo. Le eno imé je, v katerem moremo zveličani biti, in to imé je: Jezus Kristus. Le en učenik je, kateri resnico uči, in ta učenik je Jezus Kristus. V svoji Cerkvi je zapustil Gospod Jezus vso resnico in vso milost. Ako smo zvesti in pokorni otroci te Cerkve, nas razsvetljuje resnica, nas ogreva milost, nas poterjuje upanje, da prejmemo neminljivo veličastvo, ktero je Bog svojim izvoljenim pripravil od začetka svetá. Vsak naj dobro prevdari, kaj si izvoli, po katerem potu hodi, ktereга učenika posluša.

— (*Pastirski postni list*) briksenškega škofa ima za vvod besede Zveličarjeve: „Na svetu bote imeli stisk; pa zaupajte, jaz sem svet premagal.“ (Jan. 16, 33.) V oziru na te besede izpeljuje pisanje dvojno misel: „Na svetu bote imeli stisko; ali v božjem sercu Jezusovem bote mir našli.“ Višji pastir s tem vernike oserčuje, ker se od vsih strani kaže in napoveduje, kaj ima to leto biti. Ozira se pastirsko pisanje zlasti na to, kar se ravno zdaj pripravlja po svetu, in v Cerkvi. Naj posnamemo nekaj reči iz tega pastirskega pisanja.

Svet in cerkev si nista nikoli bila v tako ostrem nasprotju kakor zdaj, odkar so aposteljni izišli sveti evangelij oznanovat in narode učiti. Sadanji čas so res dnevi britkosti za materno serce sv. Cerkve, ker mora gledati, kako sta si svet in Cerkev zmiraj delj narazen. Cerkev temu ne more kaj; zakaj ako bi hotla s svetom v prijaznosti biti, bi se morala odreči božjemu poslanju, ki ga ji je naložil njen Bog in začetnik v zveličanje ljudi, zaklade milosti in resnice pa bi morala v brezno vreči. Cerkev torej ne more drugega storiti, kakor toliko bolj moliti, delati in nepretresljivo zaupati vanj, ki je govoril: „Ne bojte se; jaz sem svet premagal.“ Da preobilno tolažilo teh besed prav živo občutimo, pogledjmo na to, kar se zdaj godi po svetu in v cerkvi Božji, pravi dalje.

Kar se po svetu zdaj pripravlja, je splošnja vojska. Že leta in leta se sliši vedno in vedno le zagotavljanje miru in pa strašno oroženje. Nobena moč noče nase nakladati silno velike odgovornosti, da je vzrok te velike vojske; vendar vse ta osoda žene naprej, dokler ta vojska ne zroji, ako je Bog prečudno ne odverne. Ako se to zgodi, bo stiska, ki se ne dá prevediti. Torej nisem še nikoli v življenji tako priserčno kakor zdaj molil cerkvene molitve današnje nedelje (2. po ss. treh Kraljih): „Vsegamogočni večni Bog! kateri nebeške in pozemeljske reči vladaš, usliši usmiljeno ponižne prošnje svojega ljudstva, ter dodeli svoj mir v naših časih.“ Naj Bog dobrotno usliši to molitev sv. Cerkve. — Kar se pa na svetu pripravlja, je družbinsko (socijalno) rovarstvo, ki žuga od révnešega in zlasti delavskega ljudstva. Pisanje pripoveduje vzroke te nesreče in pravi dalje, da gospodujoča pohlepnost po vživanji, nasladnosti, in prevladajoča nejevera to serčno rano naravnost ostrupuje in neozdravljivo dela. Ako revež vidi posvetni bliš in obilnost, samopašnost v vživanji življenja, in mu

nejevera jemlje upanje v obilno plačilo v nebesih za njegovo pomanjkanje in toliko terpljenje: kako ga ne bode napolnovala jeza do človeške družbe? Ali je čudo, če sanjari po komunizmu (po občnosti posestva) in premožnim govori: „Nebesa ste mi vzeli; zdaj bomo pa zemljo med seboj delili?“ — Dalje govori pastirski list o vojski zoper cerkev in božje razodenje, in zaznamnuje, zlasti hudobno časništvo, ki vero spodkopuje, češ, da „mora misel vero zatreti“ itd.

Pri slovesu v jeruzalemski dvorani, pravi višji pastir dalje, je rekel Zveličar apostelnom in njih naslednikom, da bodo od sveta terpeli bridko preganjanje in sovraženje, pa dal jim je tudi prelepo tolažilo za njih težko delo: „Zaupajte, jaz sem svet premagal.“ Ta tolažilna beseda se je poterjevala skoz 18 stoletij v vsih vojskah in terpljenjih sv. Cerkve... Kakor se Cerkev ne more zmotiti v tem, kar njeno poslanje zadeva, tako tudi ne more nehati. Nji, brezmadežni nevesti Gospodovi, se podá tisto popisovanje, ki je v visoki pesmi o nevesti, ter je rečeno, da je „kakor izhajoča jutranja zarija, lepa kakor luna, izvoljena kakor solnce, in strašna kakor redna vojska.“ Jutranji zarii enaka je bila Cerkev o lepem apostoljskem času in ob času, ko jo je neverstvo kervavo preganjalo; luni z odjemno in dojemno svitlobo, ki je pa vendar zmiraj „zvesta priča na nebu,“ je bila podobna Cerkev v stoletjih krivoverstva; solncu je enaka Cerkev zdaj v svojem zmagovanji zoper megle nejevere; in redni, strašni vojski bo enaka nekdanj ob sodnjem dnevu, ko Gospod zopet pride, in bo poslal svoje angele s trobento, da bodo zbirali njegove izvoljene od vsih štirih vetrov. Zato, ker ima Cerkev obljubo, da Gospod pri nji ostane do konca časov; zato, ker apostoljski stol sv. Petra ima obljubo, da ga peklenske vrata ne bodo premagale; zato je apostoljski starček v Rimu, sv. Oče Pij IX, tako miren med onimi viharji, ki od začetka njegovega vladanja buče okrog njega. Zato zdaj, v naj večji nevarnosti, v blagor vsega keršanstva vesoljni cerkveni zbor pripravlja, ki se ima pričeti 8. grud. tega leta. — Naslednjič razlaga pisanje še namen tega nastopnega zbora in opominja k molitvi za razširjanje sv. Cerkve itd.

Razpis družbinih daril za leto 1870. V povzdigo domače književnosti in v omiko slovenskega naroda razpisuje družba sv. Mohora za prihodnje leto te-le darila:

- a) dve sto goldinarjev za naj boljšo povest v obsegu blizo pet tiskanih pol, kateri naj se vzame tvarina, če je mogoče, iz domače zgodovine ali vsaj nasloni na njo: celo djanje naj se tako razpleto, da bode delo mikavno za mladež in slovensko ljudstvo sploh. Ako ne pride darila vredne izvirne povesti, podeli se sto gld. naj boljšemu prevodu kake zanimive nраво-podučne povesti v tem istem obsegu.
- b) sto in petdeset goldinarjev za naj boljše gospodarsko delo, n. pr. o živinoreji, domačem gospodinjstvu ali o kakem drugem važnišem gospodarskem predelu (razun sadjereje, poljedelstva in bučelarstva) v obsegu blizo pet tiskanih pol;
- c) sto goldinarjev za štiri krajše izvirne pripovedi, vsaki po 25 goldinarjev, v obsegu dobre pol tiskane pole; in
- d) sto goldinarjev za štiri krajše podučne spise raznega zapopadka, vsakemu po 25 gld. v obsegu dobre pol tiskane pole.

Vsi spisi naj bodo prav lahko umevni in zanimivi, da bodo mladino in sploh priprosto ljudstvo slovensko

*) Pač premislika vredno časnikarjem in njih prijatom, ki vero pristudujejo; — pšice kujejo za svojo lastno hudovoljno glavo. Vr.

pošteno razveseljevali ter mu um in serce požlahtnovali. Vsi rokopisi naj se pošljejo družbi vsaj do 1. decembra 1869 brez podpisanega imena, katero naj se v zapečatenem listu priloži; na rokopis, ki družbi pozneje dojde, se ne bo mogel ozir vzeti. Prisojena darila se izplačajo na Vodnikov dan (2. febr.) 1870 leta.

V Celovcu 27. januarja 1869.

Odbor družbe sv. Mohora.

Družbine bukve za leto 1869. Za tekoče leto je namenila družba sv. Mohora svojim družnikom sledeče bukve: 1. „Življenje svetnikov in svetnic Božjih“ (4. snop.) s podobami od dra. Rogača (okoli 13 pol); 2. „Kristusovo življenje in smert“ (2. snop.) v prevodu prof. Kocijančiča (10 pol); 3. povest „Perpetua ali mučenci“ v prevodu prof. Lesarja (10 $\frac{1}{4}$ pol); 4. „Umni gospodar“ od g. Fr. Jančarja (okoli 14 pol); 5. „Domače in tuje živali“ (2. snop.) s 56 podobami od prof. Erjavca (okoli 10 pol); 6. „Koledarček za l. 1870“ z imenikom in z razno kratkočasno-podučno stvarino (okoli 12 pol) in naposled, kakor je bilo v posledni seji sklenjeno, 7. „Friderik Baraga“ od prof. Vončina-ta (okoli 10 pol), da to zanimivo delo družnikom še to loto v roke pride. Stroški za toliko in tako obširnih knjig bodo torej silo visoki (samo kolkovanje „Koledarčka“ bode veljalo 840 gld.); bodi vsem čast. gg. domorodcem skerb in prizadeva, da število udov spet prav veselo naraste.

Gosp. Fr. Stanonik, duhovni pomočnik v Stari loki, je v Gradcu te dni poslednje ostre skušnje izvrstno doveršil in sprejel doktorsko dostojnost.

V Ločah, v Konjiški dekanii, se je dogodila neprevidena smert namesto poroke. „Slov. gospodar“ to-le pripoveduje: Osemdvajsetletin mladenec se hoče z vdovo poročiti in gre na oklic dajat. Zvečer pride nekoliko omamljen ali vinjen domú in noče v navadni izbi počivati ter se podá v spodnjo. Zjutraj okoli osmih pa ga sestra najde mertvega na tléh blizo peči ležati. Ne vé se, ali je s peči ali z zapeči padel in se smertno pobil, ker družega ni bilo najti, razun da je bil na čelu nekoliko ranjen. Ali se je doma ali že na poti čez dan ranil, se ne vé, pa berž ko ne je bil z glavo ob zid telebil in tako nenadoma neprevideno smert storil.

Od Negove se piše v „Slov. gospodarja.“ Včeraj, 24. pros., smo gledali na čistem obnebu prekoredno (nenavadno) prikazen berž po dokončani pozni službi Božji, ki je terpela dobro uro, od pol 11 do pol 12. Podoba, ki je bila videti ravno kviško med cerkvijo in župnijsko hišo, je bila enaka dvema polomescema ali rogoma, kakor jih pekarji delajo, ki sta se nasprotno s herbtoma držala; zgornja dva rogova sta proti zapadno-severni, spodnja dva pa proti izhodno-južni strani molela. Barve sta oba polomesca bila blizo mavrine; toda ob robih in koncih bolj blede svitla, v sredi pa bolj ognjena; tudi je bila zgornja podoba polomesečna mnogo svitleja od spodnje podobe polomesečne. Ni pa bilo videti ne najmanjše megle v zraku okoli podobe. Podoba je bila velike oblike.

Tudi ste bile videti dve krogli enake barve v istem času, ena na desni, druga na levi strani solnca v jednaki daljavi; toda nekoliko nižej in v tenkih, svitlih meglah nasproti polomescema, v takem položaju, kakor solnce o pol 11. ure sijajoče nanese.

Te dni nam mraz hudo pritiska, ki bo berž ko ne tudi terti škodoval.

Iz Komende pri sv. Petru na Gorenskem. V saboto smo z žalostnim srcem izročili materi zemlji v Lahovičah, podružnici cerkljanske fare, truplo ranjkega č. g. Jakopa Klobus-a, rojenega v Poljanah pri šk. Loki 16. julija 1797. Ranjki gospod Jakop so se tu v tihem mirnem kraju, skazovaje ljudem dušne in telesne

dela usmiljenja, prav pobožno za smert pripravljali, ktera jih gotovo ni našla nepripravljenih. — Ravno ta dan pa milo petje zvonov v bližnji komenski fari naznani farmanom, da so prejšnji dan na večer umerli njih ljubljani fajmošter č. g. Jožef Vovk. Pred štirinajstimi dnevi so se v cerkvi močno prehladili, iz tega je nastala smertna bolezen, ki je še čverstega, delavnega in v vsakem oziru izverstnega gospoda položila na mertvaški oder v 54. letu življenja, veliko prezgodaj za komensko faro.

Pri obojnem pogrebu se je bilo zbralo obilo ljudstva in vsi bližnji gg. duhovni in učitelji. — V torek, 9. t. m., pri pogrebu ranjkega g. Jožefa govornik vis. čast. gospod kamniški dekan na leco stopijo in zbrane nagovoré: „Človeku je postavljeno enkrat umreti, potem pa pride sodba, in ko dalje farmanom omenijo ranjkega g. fajmoštra, ljudstvo tako glasno začne tarnati in jokati, da so častiti govornik sami globoko ginjeni mogli prenehati, da se ljudstvo nekoliko upokoji. Ljubezen farmanov do duhovnega pastirja, kakor se je pri tej priliki pokazala, je najlepše znamenje, kako serčno vdani so bili verniki svojemu duhovnu in tudi, kako je ljubil ranjki svoje vernike; in to je gotovo vsacega v serce ganilo. Ljudstvo, ktero svoje duhovne ljubi in spoštuje je verno-katoliško ljudstvo. Kdor pa duhovne skruni in zametuje, kaže, da mu tudi na veri ni dosti ležeče, če je ni že čisto zaverigel.

Razgled po svetu.

V Rimu je Maksimilijan, tretjorojenec kneza Maksima, zapustil lesk in zločnost na domačem dvoru in je postal novinec jezuitskega reda. Ta prečudna družba že deset lét na novo terpi divjaško preganjanje po vsih krajih svetá, čez vse pa po katoliških deželah, in vender se je ravno v teh desetih letih narasla od 4000 na 7000 udov. „To Bog dela,“ pravi „Osservatore catt.“

Bulgarsko. Sultan je odmenil Bulgarom dovoliti národno patrijarhijo in je izročil to odméno carigraskemu razkolniškemu (od Rima ločenemu) patrijarhu; le-tá pa je določno odgovoril, da tega neče in ne more dovoliti brez občnega zbora. Une dni pa je zbudilo veliko zgledovanje to, da je patrijarh svoj pogovor s porto o bulgarski patrijarhii dal po časnikih razglasiti. To bi zanj utegnilo biti škodljivo, ker porti ni drago, da se take pisma razglasujejo in ne terpi, da bi ji patrijarh pred vsm greškim narodom kljuboval. Porta blezo hoče sama obravnati to cerkveno opravilo z Bulgari, in to bi utegnilo biti že skorej opravljeno s tim, da čveteri greški škofje so že carigraskemu patrijarhu pokoršino odpovedali in so se od njega čisto odločili; to so škofje: Pankret Filipopoljski, Dorotej sofijski, Hilarijon lovčanski in Antim vidinski. Pričakuje se, da vsi štirje dajo na svitlo slovesno naznanilo. (Po „Katol. listu.“) Zdaj je res naj lepši prilika, da naj bi se bulgarska cerkev v naročje svoje matere povernila. Bratovšini ss. Ciril-Metoda in vsim Slovencem bodi ta reč v spomin (memento) in molitev priporočena.

Badensko. Učitelji tožijo in tarnajo od samih blagrov svobodnjaške šolske postave, odkar se je „naprejevičem“ posrečilo natovoriti to svobodnjaško nakazen, ki je odtergala šolo od cerkve ter jo je vergla pod vsemogočnost državino. Ali odkar je pričela živeti ta nakazen, ne čuti nihče bolj nego ravno učiteljski stan sam pogubnih nasledkov naprejske šolske obnove. Učiteljski časnik „Allgem. deutsche Lehrerztg.“ glasno toži, koliko nadlogo terpé zdaj učitelji in šola v vzorni (izgledni) državi, slavljani z oliko in napredovanjem. „Na Badenskem,“ pravi ta list, „se kar lepo rakovo pot gre. Oh, slabo in napačno je z ljudsko šolo. Nekoliko svobodnjaških krémlic (fráz) — to bodi utéha

učenikom, ali kar je naj huje, škoduje se s tem sveti, šolski reči sami. Pod pretvezo liberalizma (prostomiselnosti) se tlači šola in učitelji.“ (Katol. list.)

Bruselj. Hiša Šotova je bila nedavno razpisala veliko mednarodno poskušnjo za cerkveno glasbo pod brambo belgijske vlade. Belgija, Francosko, Angleško, Holandija, Španija, skorej vse nemške pokrajine so bile poslale svoje partiture z zapečatenimi imeni skladavcev gospodom Šotovim. Minister notranjstva je določil umetnike in učenjake, ki so imeli reč razsoditi. Tvarina za skušnjo je bila maša za tri moške glase z orgljami, prosta in lahka, po potrebah cerkev po kmetih in po mestnih občinah družega in tretjega reda. Dosodili so prvo darilo skladatelju z napisom: Laudate Dominum in hymnis; drugo napisu: Omnia ad majorem Dei gloriam, in tretje napisu: Simplicitas justorum dirigit eos. In kdo so bili ti srečni? Odpečatijo imena. Pervi je bil Edmund Krečmer, dvorni orgljar v katoliški cerkvi v Draždanih (Drezdnu); drugi Jože Löbmann, korni ravnatelj v ostriški cerkvi pri Žitavi v Saksonii; tretji g. Summers, skladatelj v Parizu. Vdeleževavcev je bilo 81. Ta skušnja, saj za glasbo, se more imenovati naj slavniji, kar jih je bilo kdaj v Belgii. —

Na Španskem imajo že kakor kosec republike, na ktere čelu so Prim, Serrano in Rivero. Ako je povelje za popisovanje in grabljenje cerkvenih dragotin pričenanje te republike, se utegnejo iz te uboge dežele še čudne reči slišati.

Garibaldov koncil v Neapelnu. Bridko nam je oskruniti besedo koncil prilastovaje jo Garibaldovim terminom, pravi „Unità catt.“ ali resnica je, da 8. grud. Garibaldi z razglašenim knezom Ricciardi-em vred hoče v Neapelnu pričeti prostomiselski koncil. Ta stari grešnik tedaj hoče s svojim frajmavarskim zborom prav po satanovo cerkvi kljubovati, po satanovo, pravim, kateri po našem domačem pregovoru pri cerkvi, kjer se Bog časti, tudi svojo kapelico ima, da naj bi se v nji luciferju kadilo zažigalo! Pa Garibaldi morda ni pomislil, da lucifer, ko se je delal Najvišjemu enacega, je bil v pekel pogreznjen; in kljubovavec, ki se na zemlji nad najvišega (zoper namestnika Kristusovega) povzdiguje, se enako za luciferjem pogrezuje. —

Tudi župan Stromeier v Kostnici, izobčen zavoljo tega, ker je razklical brezboštvo ali ateizem v šoli, in cerkvi odtegoval katoliške zaloge, je sklical nekaj konciliabul prostomiseljakov v kazališu zoper svojega škofa. Kmalu so se zbrali framasoni, zlasti iz bližnje Švice, ker je domačih premalo bilo; ali celi ta bezničarski zbor ni mogel čez 500 ljudi zdergniti. Ti so zoper škofovo izobčenje sestavili protest ali oporeko; toda le malo pričujočih meščanov je hotlo svoje ime zoper škofa v podpis dati; le švicarski tje poklicani masoni in protestanti so se podpisali. Izobčenje je orožje, ki gre do živega tudi naj prederznišim,“ pravi „Unità catt.“

Wandererjeve wuthšnavbarije. „Wanderer“ tar-na, da sta ministra Herbst in Hasner na dolgo in široko govorila o načelu zastran ločitve zakona, da bi se ognila glavnega prašanja za nasilni civilni zakon. Toda princip je že v raju vterjen, da človek ne more ločiti, kar je Bog zvezal, in ne ministri, in ne cerkvi sovražni „wandererji“ tega ne morejo preurediti. — Ravno ta list prav nesramno žlobodrá o petdesetletnici Pija IX, in čez vse čuditi se je, da judovska prederznost očita, ako verniki svojemu Očetu v stiski kak vinar dajo, ker je vender sploh znano, da judje skor ves denar nase zdergnejo, kar ga vlade skujejo! Tedaj tudi za te male belčiče so časnikarski iškarjoti Piju IX nevošljivi?! In vi možje iz katoliških kerstnih bukev imate dostikrat toliko plev v glavi, da tudi sami kričite za temi našimi sovražniki!

Enako zoperno je, da ta list ravno v naj bolj razdraženem spisu brez vse sramožljivosti laže o „wuthschnaubenden Encykliken wider Millionen Christen!“ Toda takim „wuthschnaubarijam“ se ni čuditi v listih, ki sami naravnost razodenejo: „Es handelt sich ganz einfach um die Herrschaft der Kirche in Oesterreich, die gebrochen werden soll!“

Iz Ljubljane. Udje katoliške družbe se veselo množijo; na sramoti bodo ostali naši sovražniki. Kteri želé pristopiti, naj samo svoje ime, primek, stan in stanovanje kteremu odbornikov zapisano pošljejo. V tem društvu se ima pokazati, da je med kranjskimi katoličani edinost. V kratkem se ima odbor vstanoviti, in potlej se nadjamo, da bo družba kaj nasvetovala tudi za petdesetletnico sv. Očeta. Med tem naj se pa urno novi družniki oglasujejo.

— „**Tagblatt**“ se je ob novem letu hvalil, da je že marsikak lep vspéh privojskoval s svojimi tovarši, pa da bode tako tudi v prihodnje. Dokler stojé pravne načela, in kar zdrava pamet in vera govorite, pač utegne „tagblattovce“ še vest peči za njih tako imenovane „lepe vspehe“ in nimajo zakaj se z njimi hvaliti. — Kakošni so pa prihodnji „lepi vspehi“, ki so jih za novo leto imeli nastavljeni? Poglejmo v njih temno kovačnico. Kak lep vspéh bode neki pricvetel iz lažnjivega in zaničljivega popisa o papeževi volitvi, ker tako gerdo berska s tem častitljivim opraviлом, da mora vsacega katoličana serce boleti, ako ima le samo še iskrico občutka za Kristusovega namestnika in sv. cerkev? Kaj „lepega“ meni „Tagblatt“ doseči s klopotom o vesoljnem zboru, kjer nečni tagblattni otročiči svojo mater Cerkev tako za uho bijejo, kakor je Anov hlapec Kristusa? Ktere „lepe vspehe“ namerja „T.“ privojskovati s svojim novim naukom, ki je naravnost zoper Kristusovo naredbo: da ovce morajo pastirstvo imeti, in ne pastirji sami, t. j., da tudi verniki imajo v cerkvi velevati, in ne kar škofje (gl. list 13)? Kakošni „lepi vspehi“, meni „T.“ bodo izvirali iz njegovega zdehanja po nasilnem civ. zakonu, pa da naj se vzamejo matrike iz duhovskih rók, da naj kat. duhovstvo škofom storjeno obljubo prelomi itd.? Kakošne „lepe vspehe“ bode izvojskoval z naj ostudnišimi pobirkami zoper papeža in s svojim napadanjem na sv. Očeta? Kaj mu je na potu „kat. družba“, in toliko družega? Take in enake so „tagblattove“ rogoviljenja; kaj meni, kakošno hvalo bode neki žel za tako počenjanje pri poštenih katoličanih, in kakošno plačilo pri Bogu?

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofii. Umerla sta čč. gg.: J. a. k. Klobus, kurat v Lahovičah, 3. t. m., in Jož. Vovk, fajm. v Komendi, 5. t. m. R. I. P.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. G. M. T. 5 gld. — Z Zalega loga 2 gl.: o Njih petdesetletnici, da bi v poseben namen prosili za duhovnega pastirja in verno čedo. — Marija Debelak od sv. Duha 4 gl. — Matevž T... od sv. Duha 2 gl. — M. M. 25 kr. sr.: „Dobro srečo sv. Očetu za zlato mašo!“ —

Za misijonarja in škofa J. Mraka. G. M. T. 3 gld. — G. M. B. 2 gld. — Z Zalega loga 2 gld. — G. J. P. tergovec v Kamniku 1 zlat za pet frankov. — Neka žena 1 gl.

Za sv. Detinstvo. Z Zalega loga 5 gld. Iz Loke 18 gld. (Oboje oddali v kn. škofij. pisarno. Vr.)

Za Bulgare. Z Zalega loga 1 gl.

Za afrik. misijon. Iz Vogelj 3 gl.

Pogovori z gg. dopisovavci.

G. Br. Baz. v G., in g. Ant. R. v Skrilah: Zastran Dan. je pri založn. naznanjeno. — G. H.: Podob za sv. Detinstvo mi nimamo. — G. — n —: Ta trenutek ne kaže. — G. Š-lj: Prav zadel, kakor vidite. Prosim, oziroma na to še dalje. —